

MmV@eduskunta.fi

Asia: E 14/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys

Yleistä

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua biotalousstrategiasta ja toteaa yleisesti seuraavaa:

MTK on pääosin tyytyväinen EU:n biotalousstrategiaan. Strategia nostaa esiin EU:n kannalta kriittiset tavoitteet, kuten fossiilisista materiaaleista irtautumisen, alan työpaikkojen edistämisen sekä EU:n kilpailukykyyn vahvistamisen.

Biotalous on viime vuosien aikana loistanut poissaolollaan Euroopan unionin päätöksenteossa. Biotaloitusta ja on lähestytty ennen kaikkea rajoituksien ja kasvavan byrokratian näkökulmasta, eikä metsäalan ja maatalouden mahdollisuuksia biotalouden edistämässä ole ymmärretty tarpeeksi. EU:n uusi biotalousstrategia tuo toimialan takaisin Euroopan laajuiseen päätöksentekoon, mistä MTK kiittää.

MTK Korostaa, että kilpailukykyyn ja byrokratian purkamiseen liittyvät näkökulmat tulee saada vahvasti näkyviin strategian toimeenpanossa. Lainsäädäntöjen yksinkertaistaminen sekä byrokratian purku ovat tärkeitä välineet biotalouden vauhdittamiseen. Sen tulisi kuitenkin ulottua kattavasti maa- ja metsätalouden lainsäädäntöihin. Näin voidaan varmistaa, että biotalouteen soveltuva raaka-ainetta voidaan tuottaa myös pitkällä aikavälillä Euroopassa. Yksinkertaistaminen vastaisi myös biotalouden kilpailukykyyn ja investointien säilyttämiseen Euroopassa. Jos lainsäädäntöä ei pureta, alan yritykset hakeutuvat EU:n ulkopuolelle, jos niillä on siihen mahdollisuudet.

Uusi strategia painottaa vahvasti teollisuuden näkökulmia. Vaikka uusi strategia panostaa erityisesti investointien skaalaamiseen sekä uusien tuotteiden ja markkinoiden vahvistamiseen, MTK haluaa muistuttaa, että uusien markkinoiden sijaan myös olemassa olevat markkinat tulee noteerata, jotta hyvät biotalouskäytännöt ja niiden tuoma kilpailukykyhuomioita. On välttämätöntä, että EU ymmärtää biotalouden ratkaisevat toimijat eli maa- ja metsätaloustuottajat.

MTK pitää myönteisenä, että biotalousstrategiassa mainitaan mm. puurakentamisen ja kiertotalouden edistäminen tärkeinä tavoitteina. Näiden tavoitteiden saavuttaminen vaatii kuitenkin konkreettisia kannustimia mm. toimivan rahoituksen kautta. Uuden monivuotisen rahoituskehyskehityksen kautta biotalouteen ja bioteknologiaan voi olla tarjolla kilpailukykyrahoitusta. Yhdessä Horizon Europe - tutkimusrahoituksen kanssa olisi mahdollisuus tehdä läpimurtoja eurooppalaisen maa- ja metsätalouden kannalta isoissa kysymyksissä. Alkutuottajien tulisi olla myös vahvasti edustettuina monissa uusissa työryhmissä, joita komissio esittää.

Metsien osalta muutoksia parempaan viime vuosista

Metsien osalta MTK on tyytyväinen strategian mainintoihin siitä, että kestävytyteen liittyvät ratkaisut tulee tehdä paikallisesti, paikallisiin haasteisiin vastaten. Lisäksi viittaukset Forest Europe -prosessiin

ovat myönteiset. Forest Europe -prosessin tulisi olla myös jatkossa keskeinen metsien monikäytön tunnistaja ja kestävä metsätalouden kehittäjä Euroopassa. Uusia kriteerejä kestävälle metsätaloudelle (SFM) ei tule määritellä komission toimesta, vaan Forest European tekemä työ riittää.

MTK korostaa, että on tärkeää, että pelkkien nielujen sijaan säilyttämisen sijaan komission antaisi hyvät työkalut metsien kasvuun panostamiseen, mikä on avainasemassa metsäpohjaisen biotalouden edistämiseksi. Nielujen kehitys on muuttuvan ilmaston takia epävarmaa, eikä EU-politiikassa tulisi tuudittautua niiden säilyttämiseen nykytasolla. Sen sijaan puutuotteiden substituutiovaikutus tulisi huomioida nykyistä vahvemmin.

On positiivista, että EU ei lähde rakentamaan uutta kehikkoa kestävyydelle, sillä monet viime vuosina julkaistut sekä päivitettyt EU-aloitteet pitävät sisällään jo paljon kestävyysliittymää sääntelyä.

MTK pitää esimerkillisenä, että strategia nostaa vapaaehtoiset luontoarvomarkkinat yhdeksi ratkaisuksi, ja tässä aiheessa MTK voi toimia suunnannäyttäjänä.

Maataloudessa ratkaistava isoja peruskysymyksiä innovaatiotuotteiden rinnalla

EU:n biotalousstrategia pitää nähdä mahdollisuutena saada synergiaetuja yhteistyössä EU:n maatalouspolitiikan (CAP) kanssa. Biotalousstrategia tarjoaa mahdollisuuksia edistää kannattavaa maatalouden harjoittamista. Strategian toimeenpanossa tulee kuitenkin tunnistaa maatalouden keskeinen rooli kannattavan biotalousliiketoiminnan tukijalkana. Maatalouden rooli ei saa olla vain biomassan lähde, vaan on tärkeää tavoitella lisäarvoa koko elintarvikeketjuun varmistaen alkutuotannon kehittyminen. Merkittävä osa kasvusta tulee uusien arvoketjujen kautta.

Mikäli strategian toimeenpanossa siirrytään enemmän biopohjaisiin raaka-aineisiin, on varmistuttava niiden saatavuudesta. Ei saada joutua tilanteeseen, missä torjunta-aineiden hyväksyntä umpeutuu eikä toimittajilla ole tarpeeksi kiinnostusta tuottaa uudelleenhyväksynnän edellyttämiä dokumentteja ja tutkimustuloksia.

MTK jäi strategiassa kaipaamaan myös selkeämpää viestiä siitä, miten valkuaistuotantoa voidaan kehittää osana EU:n biotalousstrategian toimenpiteitä. Tällä hetkellä maanosa nojaa paljon tuontivalkuaisen varaan. Heikko valkuaisomavaraisuus on eurooppalaisen maataloustuotannon suurimpia kehityskohteita. Kasvienjalostus ja uudet proteiiniinlähteet ovat mahdollisuuksia, joilla EU voisi tavoitella parempaa valkuaistuotannon omavaraisuusastetta. Valkuaistuotannon ongelmat ovat tiedossa, ja Euroopan tuotannon riippuvuus muihin maanosiin on tunnistettu. Biotalous voi vastata tähän ongelmaan monin tavoin, mutta ratkaisumallit ovat uuden strategiankin jälkeen epämääräisiä.

On perusteltua ottaa esiin ison arvonlisän tuotteita, joilla on mahdollisuus tehdä läpimurtoja. MTK kuitenkin muistuttaa, että uutuustuotteiden rinnalla on yritettävä löytää ratkaisuja isoihin rakenteellisiin haasteisiin maataloussektorilla. Erityisesti tätä korostaa juuri aikaan saatu sopimus genomiteknologian hyödyntämisestä elintarvikektorilla.

Sen lisäksi, että EU:n biotalousstrategian toimet tulisi integroida osaksi ravinne- ja energiaomavaraisuutta sekä valkuaisomavaraisuuden kasvattamista, MTK kannattaa tavoitetta vähentää neitseellisiin raaka-aineisiin perustuvien kasviraavinteiden käyttöä. Ravinnerikkaiden sivuvirtojen ja lannan raavinteiden hyödyntäminen tulee toteuttaa alkutuotannon kannattavuutta

heikentämättä ja tinkimättä suomalaisen maaperän ja elintarviketurvallisuuden korkeasta tasosta. Vesiresilienssi ja integroidut vesienhallintatoimet on aina huomioitava strategian kuvaamissa kiertotalousratkaisuissa ja vastaavissa investoinneissa.

Maaseudun energialähteet tärkeitä

Strategia toteaa, että bioenergialla on jatkossakin keskeinen asema energiahuoltovarmuuden keskeisenä elementtinä. MTK ei ole kuitenkaan strategian kanssa samaa mieltä siitä, että bioenergialla olisi vain muita uusiutuvia energialähteitä tukeva rooli.

EU:n ei pitäisi lähteä asettamaan uusiutuvia energialähteitä keskinäiseen kilpailuasetelmaan, vaan keskittyä edelleen korvaamaan fossiilisia energialähteitä uusiutuvilla teknologianeutraalisti. Bioenergian suuri merkitys selvisi jälleen konkreettisesti myös kovina pakkaskausina, jolloin ei ollut saatavissa tuuli- tai aurinkoenergiaa.

EU-komissio aikoo tarkastella kaskadikäyttöä, eli materiaalihierarkiaa. MTK painottaa, että strategian sisältämä tiedonvaihto jäsenmaiden välillä on riittävä toimenpide kaskadikäytön edistämiseen. Kaskadikäytön periaatteet toteutuvat jo nyt markkinoilla, sillä markkinahinnat ohjaavat raaka-ainetta kohti korkeinta jalostusastetta. Tähän liittyvä sääntely olisi turhaa, ja johtaisi markkinahäiriöihin ja tehottomuuteen.

Helsingissä 13.4.2026

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Marko Mäki-Hakola, metsäjohtaja